

Commissie Omgevingsbeleid

Agendapunt 13 dd 18 september 2019

Inspreker: Jeannette van der Velde, voorzitter Stichting GAS DrOvF

Stichting GAS DrOvF wil er zijn voor allen die zich zorgen maken over gaswinning in Zuid-West Drenthe, Noord-West Overijssel en Zuid-Oost Friesland. GAS DrOvF stelt zich als doel het verwerven van kennis, het geven van voorlichting en het bouwen aan een sterk netwerk om 'teggas' te kunnen geven in de gemeenten Westerveld, Steenwijkerland en Weststellingwerf voor een betere positie van omwonenden rondom 'kleine gasvelden'.

Vraag: instellen schadefonds gaswinning en toepassing wettelijk bewijsvermoeden

Geachte voorzitter, gedeputeerde en leden van de commissie,

Namens inwoners van Drenthe rondom gaswinning in kleine velden zijn wij u erkentelijk dat u de tijd en moeite neemt om zich te verdiepen in deze materie.

Wij zijn de gedeputeerde dankbaar dat hij het onderwerp keer op keer bespreekbaar maakt in Den Haag.

In het NRC van 9 september jl. stond de quote van u en uw Overijsselse collega, de heer Bolscher: "Geen protocol, stop maar met gaswinning". Dit klinkt inderdaad zo logisch maar niets is minder waar. Wij willen u hier graag aan houden en roepen u op om nog een stap verder te gaan...

"zolang er geen wettelijk bewijsvermoeden wordt toegepast en er geen schadefonds is, stop met gaswinning".

Gaswinning in kleine velden is momenteel strijdtoneel, wekelijks is er een hoeveelheid aan nieuws. De positie van burgers rondom de winning van de overige velden wordt stelselmatig nog verder ondermijnd. Tot nu toe zijn er geen resultaten waar wij als bewoners gerust op zijn. Wij roepen u als statenleden dan ook op om álles in het werk te zetten om uw partijgenoten in de 2^e kamer hiervan te doordringen want het is 2 voor 12.

Wat is er aan de hand:

Het schadeprotocol "kleine velden" ligt op de plank voor behandeling in de 2-e kamer in het najaar. In dit protocol zijn stelselmatige drempels opgeworpen waardoor het protocol verwordt tot een bureaucratische vesting. Het is niet ontworpen vanuit het perspectief van de van 'burger met schade' maar vanuit de overheid om uit te sluiten. Dit dossier heeft alle potentie om over enkele jaren een hoofdpijn dossier te worden.

Hoe zou het dan moeten vanuit het perspectief van bewoners:

Allereerst zou het **simpel** en **toegankelijk** moeten zijn. Daarbij is van essentieel belang dat het gebaseerd is op 'wettelijk bewijsvermoeden'. Ik verwijs hiervoor naar de wijze waarmee de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen inmiddels werkt, een document verwijzing zit in mijn tekst die ik hierna beschikbaar stel. (<https://www.schadedoormijnbouw.nl/nieuws/mijnbouwschade-nu-eenvoudiger-en-eenduidig-te-beoordelen>). Van belang is te beseffen dat er geen kaartje hangt aan schade door gaswinning. Je wordt er als burger mee geconfronteerd. Wat is simpeler dan dat mijnbouwbedrijven een reserve aanmaken van de winsten uit de gaswinning en dit te reserveren voor eventuele toekomstige schade. Er is hooguit sprake van uitgestelde winst als het allemaal zo veilig verloopt als de adviserende organisaties noemen.

Er liggen nog meer gevaren op de loer die de positie van burgers ondermijnen:

Als bijlage van mijn inspreektekst geef ik een opsomming van aanstaande voorstellen in de **Omgevingswet** en de **Algemene wet bestuursrecht** die voorliggen aan de 2-e kamer. Daarmee wordt het voorgestelde schade protocol 'kleine velden' in wezen naar de prullenbak verwezen. Deze voorgestelde wijzigingen zijn:

- **alleen abnormale en bovenmatige schade** voor compensatie in aanmerking komt (dus géén cosmetische schade zoals scheuren in muren/vloeren etc).
- naast de '**gedoogplicht**' wordt een '**schadeforfait**' geïntroduceerd waarbij de **eerste vijf procent waardedaling** van onroerend goed wordt betiteld als 'normaal maatschappelijk risico'
- 'normaal maatschappelijk risico' **komt niet voor vergoeding in aanmerking**.
- **immateriële schade** wordt **uitgesloten** van compensatie.

Daarom roepen wij u allen op om de burger rondom kleine gasvelden te ontzorgen en nog dit najaar resultaten te behalen door álles in het werk te zetten om:

1. de wijzigingen in de Omgevingswet en Algemene wet bestuursrecht te voorkomen die de positie van burgers tegenover oa mijnbouw verslechterd
2. aan te sluiten bij de werkwijze van de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen (wettelijk bewijsvermoeden)
3. het oprichten van een schadefonds Ik dank u voor uw aandacht

Bijlagen:

Overzicht productie kleine velden

"Noodklok Awb - Omgevingswet"

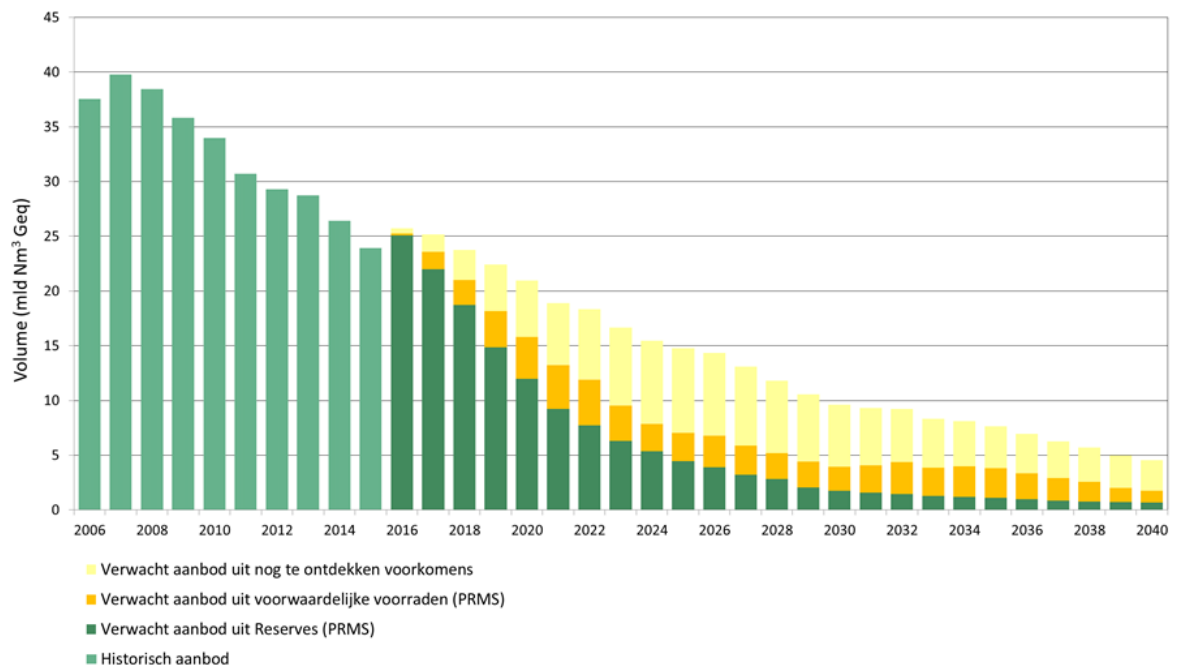

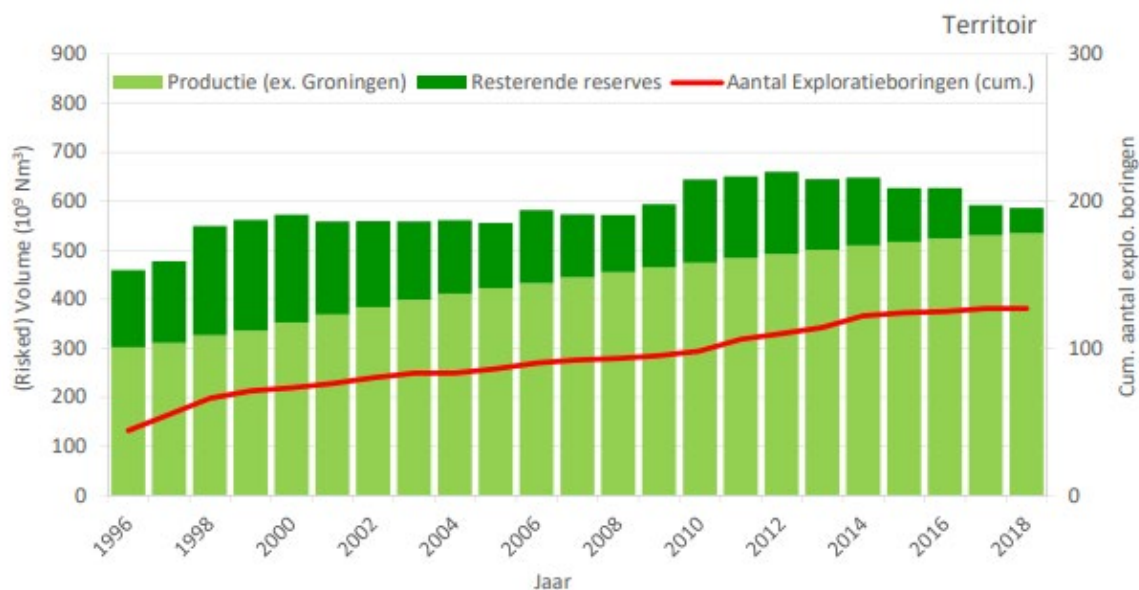
Landelijke cijfers productie kleine velden, hoe zit dat nu:

Bron: <https://www.nlog.nl/olie-en-gas-overzicht>

De productieprognose en gasvoorraden voor de kleine velden worden becalculeerd door EBN, EBN is een staatsbedrijf. Deze calculatie is opgebouwd uit:

- De som van de geprofileerde **reserves** en **voorwaardelijke voorraad** uit de klasse 'development pending' ('in afwachting van productie'). Deze profielen zijn door de gasproducenten ingediend als onderdeel van de jaarrapportages (onder artikel 113 van het Mijnbouwbesluit).
- De som van gesimuleerde productieprofielen van de **nog te ontdekken voorkomens**. Deze profielen zijn bepaald met behulp van een simulatiemodel waarin o.a. de verwachte boorinspanning (11 exploratieboringen per jaar en een rendementseis van minimaal 10% op de 'risky' investering), het verwachte winbare volume van de prospects, de verwachte productiviteit van de put en de kans op succes worden hierin meegenomen.
- De productie van de reserves uit de gasopslag faciliteiten (het gas dat bij conversie naar de UGS van oorsprong in het reservoir aanwezig was) is niet opgenomen in de productieprognose. Het is nog allerminst zeker wanneer dat zal plaatsvinden. Momenteel wordt dit niet voor 2040 verwacht.

Figuur 1.8 Ontwikkeling van de exploratie-boorinspanning, de reserves en de productie van het Nederlands territorium, over de periode 1996 tot heden (exclusief het Groningen veld).

Bron: jaarverslag Delfstoffen en Aardwarmte in Nederland

https://www.nlog.nl/sites/default/files/2019-09/jaarverslag_delfstoffen_en_aardwarmte_in_nederland_2018.pdf

Regionaal:

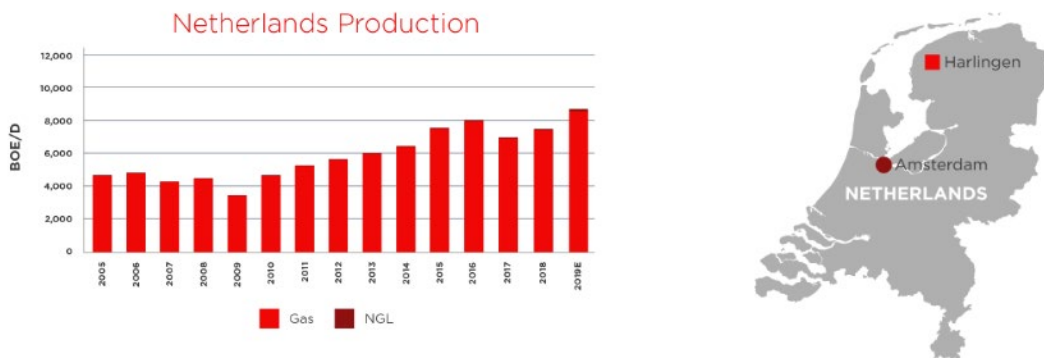
Uit operations review 2019 van Vermilion:

Q2 2019 production increased 3% from the prior quarter due to the successful completion of our first half 2019 workover and facility maintenance program, partially offset by minor downtime. Quarterly production increased 22% year-over-year primarily due to the contribution from the Eesveen-02 well (60% working interest), which we brought on production in Q3 2018.

Vertaald:

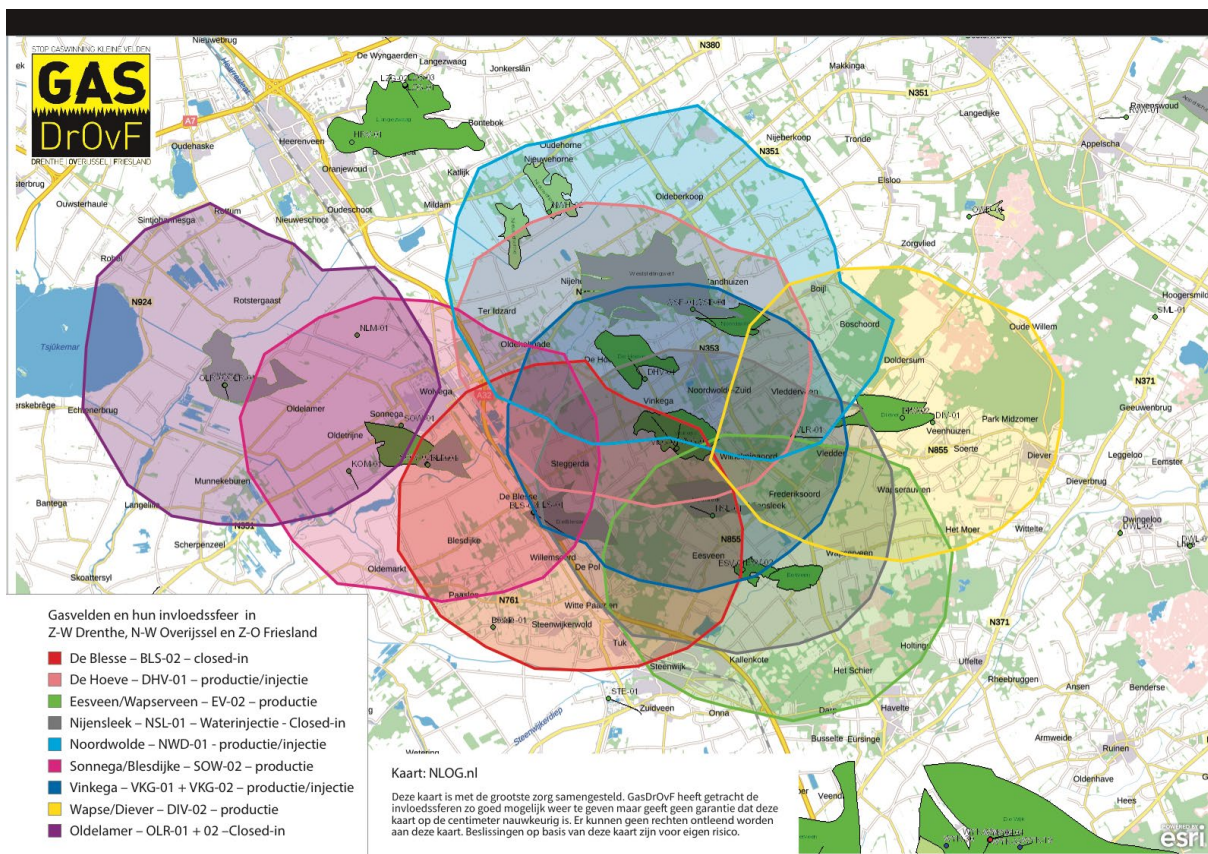
De productie in het tweede kwartaal van 2019 steeg met 3% ten opzichte van het voorgaande kwartaal als gevolg van de succesvolle afronding van de eerste helft van 2019 en het onderhoud van onze faciliteiten programma, gedeeltelijk gecompenseerd door geringe 'downtime'. De kwartaalproductie steeg met 22% op jaarbasis, voornamelijk dankzij de bijdrage van de Eesveen-02 put (60% werkbelang), die in Q3 2018 in productie is gegaan.

Bron: Vermilion Energy Q2 2019 operations review p. 25

Bron: <https://www.vermilionenergy.com/our-operations/europe/netherlands.cfm>

KEY WELLS TO DATE	YEAR	GROSS PRODUCTION RATE (MMCF/D)			
		< 5	5-10	10-20	> 20
Vinkega-1	2009				✓
De Hoeve-1	2009			✓	
Middenmeer-3	2009				✓
Middleburen-2	2009		✓		
Langezwaag	2011			✓	
Vinkega-2	2012				✓
Eemewoude-2	2012				✓
Diever-2	2014				✓
Langezwaag-2	2014			✓	
Sonnega-2	2014			✓	
Slotdorp-6	2015				✓
Slotdorp-7	2015			✓	
Langezwaag-3	2016			✓	
Eesveen-2	2017				✓

Bron: GAS DrOvF invloedssfeerkaart 2018

Aanvullende opmerkingen:

1. Er lijkt een paradoxale beweging te zijn: landelijk neemt de productie in kleine velden af zo lijkt het in de berekeningsmethode van EBN. Echter regionaal is zichtbaar intensivering van de gaswinning uit kleine velden.
2. Daarnaast zijn er mogelijk verschillen in prognoses en feitelijke productie omdat:
  - Onder minister Kamp (mn in 2016/2017) zijn 60 winningsplannen in de “wacht” gezet.
  - Vanaf 26 oktober 2017 (start Rutte 3) zijn deze winningsplannen in procedure gezet. Omdat de doorlooptijd gemiddeld 3 jaar is beginnen de productiecijfers nu pas feitelijk te worden. Hierdoor is de dip in productie te verklaren in 2017 en 2018. Vanaf 2018 zijn de eerste nieuwe producties gestart op basis van de winningsplannen/instemmingsbesluiten.
  - Hierbij valt op dat in de praktijk productie profielen uit de winningsplannen in tijd en in omvang naar voren worden gehaald bijvoorbeeld in de velden Diever en Eesveen (sneller gewonnen dan in winningsplannen staat aangegeven. Dit betekent simpel gezegd dat de prognose in het winningsplan uitgaat van 10 – 20 jaar (berekening EBN) en de feitelijke productie in de eerste 3 -4 jaar gerealiseerd wordt, daarna wordt weer een nieuw volume dmv een winningsplan aangevraagd)
3. Staatstoezicht op de Mijnen hanteert het totale productievolume wat vergunt is dmv het instemmingsbesluit, dat dient niet overschreden te worden. (samengevat: het maakt niet uit of de productie in 10 of 20 jaar plaatsvindt zoals in de winningsplannen staat of in 3 a 4 jaar, als de mijnbouwer maar op tijd een nieuw volume, dus nieuw instemmingsbesluit aanvraagt)

Onderstaand een overzichtje van voor burgers schadelijke voorstellen in de hoofdstukken 10 (gedoogplicht) en 15 (nadeelcompensatie) in de **Omgevingswet** waarnaar verwezen wordt in de wijziging van **Awb** die nu voorligt in de Tweede Kamer. Deze voorlopige selectie heeft betrekking op onderdelen gerelateerd aan de Mijnbouwwet.

Mijn conclusie is dat ik enkele jaren geleden een veel te positief beeld voorgeschoteld heb gekregen over waar de Omgevingswet over gaat en was mij niet bewust dat deze wetgeving het veroorzaken van schade faciliteert en legitimeert. En ik kan me voorstellen dat dit bij Kamerleden ook zo is. Daarom luid ik deze noodklok.

Gedoogplichten (10)

Artikel 10.9 (gedoogplicht Mijnbouwwet)

Een rechthebbende gedooft dat de houder van een vergunning voor het opsporen van CO₂-opslagcomplexen, het opsporen of winnen van delfstoffen of aardwarmte of het opslaan van stoffen als bedoeld in artikel 1 van de Mijnbouwwet, in de ondergrond CO₂-opslagcomplexen opspoort, delfstoffen of aardwarmte opspoort of wint respectievelijk stoffen opslaat volgens de voor die activiteiten geldende regels, voor zover die activiteiten plaatsvinden op een diepte van meer dan honderd meter beneden de oppervlakte.

Artikel 10.12 (op aanvraag en ambtshalve)

Het opleggen van een gedoogplicht op grond van deze afdeling geschiedt op aanvraag van de initiatiefnemer of ambtshalve

Artikel 10.14 (gedoogplichten energie en mijnbouw)

Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat kan, na overleg met Onze Minister van Economische Zaken en Klimaat, aan een rechthebbende een gedoogplicht opleggen voor het tot stand brengen of opruimen van:

- a. een net als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 of een windpark met een capaciteit van ten minste 5 MW,
- b. een gasproductienet of een gastransportnet als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Gaswet,
- c. een mijnbouwwerk
- d. werken bestemd voor het opsporen van CO₂-opslagcomplexen als bedoeld in artikel 1 van de Mijnbouwwet,
- e. een inrichting waarvoor een vergunning is verleend op grond van artikel 15, onder b, van de Kernenergiewet,
- f. een warmtenet als bedoeld in artikel 1 van de Warmtewet.

Artikel 10.20 (gedoogplicht vanwege het maken van een ontwerp)

Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat kan aan een rechthebbende een gedoogplicht opleggen voor het uitvoeren van meetwerkzaamheden of graafwerkzaamheden, het aanbrengen van tekens in, boven of op een

onroerende zaak, of het verrichten van onderzoek met gebruikmaking van de daarvoor benodigde hulpmiddelen, als die activiteiten nodig zijn voor het maken van een ontwerp voor de aanleg, instandhouding, wijziging, verplaatsing of opruiming van een werk als bedoeld in artikel 10.13, **10.14** of 10.15.

Artikel 10.21 (gedoogplicht andere werken van algemeen belang)

1. Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat kan aan een rechthebbende een gedoogplicht opleggen voor het tot stand brengen of opruimen van een werk van algemeen belang dat geen werk of activiteit is als bedoeld in de artikelen 10.13 tot en met 10.19a, als het belang van de openbare veiligheid, het belang van het beschermen van de fysieke leefomgeving, **zwaarwegende economische belangen** of zwaarwegende andere maatschappelijke belangen dit rechtvaardigen.

2. Als de oplegging van een gedoogplicht een belang dient waarvoor de zorg niet bij Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat berust, beslist Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat in overeenstemming met Onze Minister die het aangaat.

Artikel 10.24 (bomen en beplantingen)

Degene op wie een gedoogplicht op grond van paragraaf 10.3.2 rust, **gedoogt dat de initiatiefnemer bomen en beplantingen rooit**, inkort of snoeit voor zover die bomen en beplantingen hinderlijk zijn voor de het tot stand brengen of opruimen van het werk van algemeen belang.

HOOFDSTUK 15 SCHADE

AFDELING 15.1 NADEELCOMPENSATIE

Artikel 15.1 (toepassingsbereik)

- i. een omgevingsvergunning,
- j. een projectbesluit,

Artikel 15.2 (schade die niet voor vergoeding in aanmerking komt)

Voor de toepassing van deze afdeling heeft de vergoeding van schade als bedoeld in artikel 4:126, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht **geen betrekking op immateriële schade.**

Artikel 15.3 (schadebepaling als een omgevingsvergunning is vereist)

1. Als voor een activiteit een omgevingsvergunning is vereist, wordt **de schade die bestaat uit waardevermindering van een onroerende zaak bepaald aan de hand van een vergelijking van de waarde van de onroerende zaak onmiddellijk voor en na het tijdstip waarop het bevoegd gezag mededeling heeft gedaan**

Artikel 15.7 (normaal maatschappelijk risico)

1. Bij een aanvraag om vergoeding van schade die bestaat uit waardevermindering van een onroerende zaak die wordt veroorzaakt door een

besluit op grond waarvan een of meer activiteiten is of zijn toegestaan buiten de locatie waar de onroerende zaak is gelegen of door een maatregel die buiten die locatie wordt getroffen, **wordt een deel ter grootte van vijf procent van de waarde van de onroerende zaak onmiddellijk voor het ontstaan van de schade aangemerkt als behorend tot het normale maatschappelijke risico** als bedoeld in artikel 4:126, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

3. Het bevoegd gezag kan bij de behandeling van een aanvraag om **schadevergoeding het eerste lid buiten toepassing laten als dat lid van toepassing is geweest bij de beslissing op een eerder ingediende aanvraag om vergoeding van schade die bestaat uit waardevermindering** van de onroerende zaak.

4. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen gevallen worden aangewezen waarin de schade wordt geacht niet uit te gaan boven het normale maatschappelijke risico.

Artikel 15.8 (bevoegd gezag)

1. Als de aanvraag om schadevergoeding betrekking heeft op een besluit van de gemeenteraad, het algemeen bestuur van een waterschap of provinciale staten of op een algemene maatregel van bestuur, wordt als bestuursorgaan dat de schadevergoeding toekent als bedoeld in artikel 4:126, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, aangemerkt het college van burgemeester en wethouders, het dagelijks bestuur van het waterschap, het college van gedeputeerde staten respectievelijk Onze Minister die het aangaat, tenzij het tweede lid op die aanvraag van toepassing is.

2. Als de aanvraag om schadevergoeding betrekking heeft op een besluit ter uitvoering van een projectbesluit, is het bestuursorgaan dat het projectbesluit heeft vastgesteld, het bestuursorgaan dat de schadevergoeding toekent.

Artikel 15.13 (omvang schadevergoeding bij gedoogplichten afdeling 10.2 met uitzondering van artikel 10.3, derde lid)

1. Schade die een rechtstreeks en noodzakelijk gevolg is van een gedoogplicht als bedoeld in afdeling 10.2 wordt aan de rechthebbende die de schade lijdt vergoed:

- a. **als die schade uitgaat boven het normale maatschappelijke risico, en**
- b. **voor zover de rechthebbende in vergelijking met anderen onevenredig zwaar wordt getroffen.**